

COLUMN – Zaterdag Live 25 januari 2020 - Columnist: Henny van der Most

Lerarentekort

Lerarentekort, de noodkreten vliegen ons om de oren en onze onderwijsminister en staatssecretaris zitten weer met de handen in het haar. Een hoofdpijndossier dus, een van de velen.

Meer geld roept de een, meer waardering voor het vak roept de ander, noodoplossingen worden aangedragen: zijinstromers, langere werkdagen voor leraren, 4 daagse schoolweken, inzet van schoolleiders, intern begeleiders, gepensioneerden of onbevoegden voor de klas of gewoon de leerlingen naar huis sturen.

En we zijn nog niet aan het eind van het traject: ramingen van een stijging van de ruim 2500 leraren tekort nu naar 4000 in de komende 3 jaar tot ruim 11000 in 2027. Met andere woorden: we hebben een probleem.

Lerarentekorten zijn niet van vandaag of morgen: In de jaren veertig werden leraren al vrijgesteld om in Indië te vechten omdat er in Nederland een lerarentekort was. En het tekort werd alleen maar erger. Met uitzondering van de midden jaren 80, toen werden Paboleerlingen aangemoedigd een ander vak te kiezen omdat er een lerarenoverschot dreigde. Is het nu zo moeilijk om voldoende leraren op te leiden? Niet echt, we weten exact hoeveel 0-jarigen er vandaag zijn dus we weten ook hoeveel kinderen er over 4 jaar naar de basisschool gaan. Laat dat nu ook de tijd zijn om een Pabo-opleiding te volgen. De behoefte aan leraren in het basisonderwijs is dus exact te berekenen.

Volgend probleem is deze opgeleide leraren ook voor het vak te laten kiezen. Salaris en waardering voor het vak spelen hier een grote rol.

Meer geld naar het onderwijs dan maar? Geld alleen is het probleem niet, heel vaak is er al extra geld naar het onderwijs gegaan, maar het kwam niet op de juiste plek terecht. Scholen kregen geld waarmee ze zelf konden beslissen welk beleid ze wilden voeren. Dat viel samen met de opkomende managementcultuur in het onderwijs en Scholen gingen elkaar beconcurreren en meer geld besteden aan marketing, prestigieuze projecten en managementondersteuning. Daarom belandde het extra geld niet bij de leraren en meer leraren.

De aanhoudend relatief lage salarissen voor leraren hadden invloed op de waardering voor het vak, minder aanmeldingen voor de Pabo-opleiding en meer uitstroom naar andere banen dan het die in het onderwijs.

En dan de maatregelen: Dertig jaar onderwijsbeleid laat zien waar het fout gaat. Het ontbreekt aan Structureel beleid. Afgelopen decennia bestaat het beleid slechts uit het handhaven van de status Quo, het gaatjes vullen met eenmalige maatregelen.

Er wordt geïmproviseerd, er wordt gesappeld, maar het lerarentekort is opvallend beleidsresistent. Beleid loopt achter omdat er niet vooruit gedacht wordt, Beleidsmakers kunnen niet over hun kabinetsperiode heen kijken en reageren alleen op het acute probleem.

Het wordt tijd voor een Deltaplan onderwijs met een lange termijn visie en de (overheids)instrumenten erbij om dit ook daadwerkelijk uit te voeren.

Zaterdag Live, elke zaterdag live van 11.00 – 13.00 uur op Den Haag TV
Escampjournaal, elke zondagavond vanaf 19.00 tot 04.00 uur in carrousel op Den Haag TV
(kanalen van de diverse providers te vinden op www.rtvdiscus.nl)

Studio: De Dreef 247 - Den Haag
Tel: 070 - 380 44 01 - 06 - 508 62 26 6

En dan de kwaliteit van het onderwijs: met alle plak en lap middelen die nu ingezet worden holt de kwaliteit van het onderwijs achteruit. De Pabo opleiding is er niet voor niets, goed onderwijs staat en valt met een goede, echte docent voor de klas. Een docent die voldoende tijd heeft voor alle leerlingen en de mogelijkheden en motivatie heeft om ze daadwerkelijk op te leiden. Kijk eens kritisch naar de gevolgen van passend onderwijs, een typische beleidsmaatregel die zichzelf in de staart bijt.

Een kwart van de kinderen verlaat de basisschool inmiddels als laaggeletterde. EEN KWART! Dat betekent ook dat een kwart van de toekomstige Nederlandse bevolking een probleem heeft om mee te draaien in de maatschappij, laaggeletterdheid werkt door in het functioneren in alle aspecten van het dagelijks leven.

We hebben een probleem. Een probleem dat als we het niet op weten te lossen een enorme maatschappelijke impact gaat hebben. Een nieuwe commissie van onderzoek instellen heeft geen zin, het onderwijs op de schop met stelselverandering brengt alleen onrust, alleen geld erbij is niet genoeg. Alle partijen moeten samenwerken aan de lange termijn visie voor lager, middelbaar en hoger onderwijs. Eentje die minimaal 50 jaar meegaat met alle overheidsmiddelen en overheidsinstrumenten die hiervoor nodig zijn erbij. Met echte docenten en vakleerkrachten, met passende docenten voor passende klassen. Knip en plakwerk is fröbelen geen onderwijsbeleid. Maak een toekomstbestendig Deltaplan voor het onderwijs en heel belangrijk: Houd je hieraan!

Zaterdag Live, elke zaterdag live van 11.00 – 13.00 uur op Den Haag TV
Escampjournaal, elke zondagavond vanaf 19.00 tot 04.00 uur in carousel op Den Haag TV
(kanalen van de diverse providers te vinden op www.rtvdiscus.nl)

Studio: De Dreef 247 - Den Haag
Tel: 070 - 380 44 01 - 06 - 508 62 26 6